

Izbija vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostori: 2637 E. Lawrence av.
Office of publication: 2637 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4626.

LETO—YEAR XV.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 22, 1914, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 15. aprila (April 15) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 89.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ZADNJIH 32 LET SO RUDARJI DELALI POVPREČNO LE PO 214 DNI V LETU.

IZGUBILI SO NA LETO PO DEVETDESET DELOVNIH DNI, KER IMAMO V LETU 304 DELOVNE DNOVE.

Vsako leto se izgubi zaradi slabe vodstva in uprave v rudnikih sedem odstotkov premoga.

New York, N. Y. — Poročilo, ki ga je izdala Russel Sagova ustanova pod naslovom "The Coal Miners' Insecurity", pravi, da se ne more rešiti mezdno vprašanje na polju mehkega premoga zadovoljivo, dokler se ne odpravi čezmerno razvijanje rudnikov, zaradi česar trpi 600,000 rudarjev, ki delajo le po 214 dni v letu. Poročilo je zanimivo, ker podaja jasno in detajlirano sliko, kakšen velik nered vlada v produkciji mehkega premoga. Poročilo je sestavljeno na podlagi statističnih izkazov, objavljenih po geološkem zemljemerskem uradu Združenih držav, biroju za delo in statistiko, državnih rudniških birojev, podjetniški organizaciji National Coal Association in rudarski organizaciji U. M. W. of A.

Z drugimi besedami to pomeni, da je poročilo nepristransko, ki na podlagi neovpljivih števil pokazuje, kakšna anarhija vlada v produkciji premoga po krivdi podjetnikov.

Poročilo dokazuje, da so rudarji v dva in trideset letih od leta 1890 do včerajšega leta 1921 delali povprečno le po 214 dni v letu. Ako se smatramo 304 dni za celo delavno leto, tedaj so rudarji na leto izgubili po devetdeset delovnih dni. Samo dvakrat v vsem času se je dogodilo, da so rudarji izgubili samo le eden in šestdeset delovnih dni v letu. Skozi enajst let v teh 32 letih so pa rudarji povprečno izgubili več ko sto delovnih dni v letu.

Geološki zemljemski urad Združenih držav poroča, da je bilo sedem odstotkov od teh dni izgubljenih, ker je industrija razvita čez mero. V rudnikih, v katerih so delali do stavke, bi bili lahko producirali od sedem sto do devet sto milijonov ton premoga na leto. Tako sodijo razne avtoritete, dežela pa rabi na leto le pet sto milijonov ton premoga. Čezmerno razvoj industrije povzroča, da je v industriji več delavcev, kot jih industrija potrebuje. Delo je nestalno še takrat, čeprav blago v velikih množinah odhaja na trg. Ker se je cena premoga višala od leta, do leta, niso rudarji več zaslužili, ampak podjetniki so odprli vedno več rudnikov, ali so pa povečavali stare rudnike.

Kjer so take razmere, je naravno, da morajo delavci zahtevati povišanje mezd. Ako rudarji hočejo prehraniti sebe in svoje družine, tretjino leta pa ne delajo, morajo logično zahtevati, da se jim poviša meza.

V letu 1920 je rudarska organizacija U. M. W. of A. poročala komisiji za mehki premog, da so rudarji v letu 1918, ko so najbolj redno delali, zaslužili na centralnem konkurenčnem polju v Ohiju povprečno po \$1,364, v zapadni Pennsylvaniji pa kot maksimum \$1,583.

Komisija je dovolila 27 odstotkov povišanja mezd, zaslužek rudarjev se pa ni povišal, ker so rudarji delali zopet bolj nereditno in so bili po več dni doma kot v letu 1918.

Podatki, ki jih je sestavil profesor W. P. Ogburn na Kolumbijski univerzi, pokazujejo, da rudarji v najboljšem letu 1918 niso zaslužili eksistenčnega minimuma. Izjemo je tvorila le majhna skupina rudarjev, ki so delali s stroji.

Poročilo je nepristransko in pokazuje jasno kot beli dan, da rudarji ne morejo delati za sedanjo mezo in da je pravica na strani rudarjev.

V NEW YORKU SE JE ZAČELO POMANJKANJE IN DRAGINJA PREMOMA.

New York, N. Y. (Federated Press). — Mesto New York je občuti rudarsko stavko in spoznava, kako so lagali operatorji, ki so kričali, da je dovolj premoga v rezervi za dva meseca. Trgovci, ki prodajajo premog na drobno, odklanjajo naročila poznejših dostavljanj. Trgovci v okolici New Yorka so podražili trd premog od enega do treh dolarjev pri toni.

SEMJONOV V JEČI: NI DOBIL POROŠTVA.

Preiskava pred senatnim odsekom, je dognala, da so Japonci financirali Semjonova krvave orgije.

DEMONSTRACIJE V NEW YORKU PROTI BANDITU.

New York, N. Y. — "General" Gregorij Semjonov (Semenov), ataman "vseh" kozakov, poglavar carističnih banditov v Sibiriji in največji klavec v modernih časih, je bil v četrtek zvečer zaprt v policijsko ječo v Ludlow Streetu, ker ni mogel dobiti poročstva v vsoti \$25,000. Njegovi prijatelji so obleteli ves New York, da bi dobili koga, ki bi dal poročstvo, toda zaman. Njegova "soproga", ki je spremlja Semjonova v zapore, je obupno ponujala svoje dragulje, toda šerif je rekel, da mora biti gotovina. Slavni ataman je moral ostati čez noč v celici.

Poroštvena družba, ki je postavila Semjonova v ječo, je ataman aretiran ob svojem prihodu v New York zaradi oropanja ameriške krmarske tvrde v Sibiriji, je v četrtek umaknila poročstvo iz "patrijotičnih" razlogov, v resnici se je pa zbal, da Semjonov pobriše in jo nasuka za 25 tisočakov.

Semjonov je bil ponovno prijet v pisarni njegovega advokata. Njegov pomočnik Krupski je bil tudi aretiran, ko so ga policija preiskali in našli pri njemu revolver. Pozneje je Krupski pokazal oblastveno dovoljenje, da sme imeti orožje in je bil izpuščen. Semjonova in njegovo "soprogo" je policija naložila na avtomobil in odrinila z njim proti ječi. Ljudje, ki so se zbrali okrog avtomobila in nekdo je zavpil: "To je Semjonov!" Takoj je zavreli celi zbor glasov: "On je!" — Lopov! Ustreliti bi ga treba kot steklega psa! — Množica je narasla in se valila za avtomobilom do ječe.

Washington, D. C. — Nadaljna preiskava pred senatnim odsekom je pokazala, daje japonska vlada financirala mesarja Semjonova in njegove banditske orgije v Vzhodni Sibiriji. Preiskovalci so našli na koščivo vprašanje: Ali je mogoče Japonska tista misteriozna sila, ki je vplivala na ameriški državni department, da je dovolil Semjonovu vstop v Ameriko v svrhu, da dobi denar za nove banditske kampanje v Sibiriji, ki bi Japoncem dobrodošle?

Semjonov je bil v sredo obtožen pred senatnim odsekom za delo in naseljevanje takšne orgije zločinov s kakršno se ne more ponasati največji vodja barbarov v zgodovini. Ameriški polkovnik Charles H. Morrow in major-general Graves, ki sta bila v Sibiriji ob času zavezniške okupacije, sta našla dolgo vrsto umorov, ropov in drugih zločinov, o katerih se ne more pisati v detajlih, ki jih je izvršil Semjonov s svojo belo, caristično bando. Sibirski bandit je obtožen, da je zakrivil smrt najmanj 100,000 ljudi — moških, žensk in starcev.

Morov je prišel, da je bil Semjonov bolj nevaren ameriškim vojakom v Sibiriji kakor boljševiki "General" Štefanov, podrepnik Semjonova, se je bahal, da se more zaspati zvečer, ako ni čez (Dalje na 3. strani.)

VELIKEGA "PATRIJOTA" IŠČEJO V NEW YORKU.

AKO GA SREČATE, POVEJTE MU, DA SE ŽELI Z NJIM SPOZNANITI DRŽAVNI PRAVNIK.

Piše se Jerome A. Myers in bil je duša Ameriške ustavne lige.

New York, N. Y. (Federated Press). — Ako se Vam pripeti, da srečate mr. Jerome S. Myers, bodite tako prijazni in mu povejte, da bi rad z njim govoril newyorkski okrajni državni pravnik. Spoznate tega žentlemana na njegovi "agresivni inteligenci" in "gonilni energiji", ako se ji še poslužuje pri svojem skrajnem patrijotičnem delu in 100-odstotnem američanstvu. Okrajni državni pravnik ne ve, ako se še vešči zadnje lastnosti, kajti odšel je od tukaj pred 14. dnevi. Žalostno je, da se državni pravnik za to stvar ne zanima, ampak on je bolj zainteresiran, ako je agresivni patrijotični in protiboljševiški mr. Myers a sabo vzel znesek čeka za pet tisoč dolarjev, ki je prišel njemu v roke kot darilo John D. Rockefellerja, Jr., Ameriški ustavni ligi.

Mogoče mislite, da mr. Rockefeller prenese ta udarec, ako Ameriška ustavna liga, katere člani so bankirji, milijonarji in celo kabinetni člani, lahko potolašijo svojo žalost. Mogoče si mislite, da si žentleman v frakih, ki so udružili svoj svet ubijajočega mr. Myersa, ne belijo svojih glav zaradi take malenkosti — pet tisoč dolarjev. Mr. Myers si mogoče domišlja, da je tako postopanje malo preveč preprosto proti neupornemu Američanu, ki je pomagal braniti Ameriko pred rdečo revolucijo, nacionalizacijo žen in sploh vsega drugega.

Ali zdi se, da ti gospodje ne poznajo šale. Komaj so pronašli, da je mr. Myers znanj mesta in da je bil Rockefellerjev ček za \$5,000 vložen na banki na njegov privatni račun, so postali zelo nemirni in bati se je bilo, da se jim zgodi kaj zlega.

Kaj vendar, Myers je bil narodni ravnatelj Ameriške ustavne lige, organizacije, da se bojuje proti boljševizmu in ne splošnovanje do ustave? Kaj vendar, ako je bil predsednik in govornik na shodih, kadar je bila odprta kampanja za obveznice svobode. Rdeči križ in stezolske dečke organizacije, vojne hranilne znamke v New Yorku? Kaj vendar, ako je za Ameriško ustavno ligo priredil najboljantno in vtisk povzročajočo knjižico, ki je celo izzivala Lenina in Trockija, v kateri so bile tudi slike predsednika Hardinga, tajnika Hughesa, Theodore Roosevelt II — in Myersa samega?

Te stvari so bile altright po svoje. Ako bi mr. Myers pozabil na pravice katerega človeka, ki bi mogoče imel priliko, da govori ob cestnem vogalu in z zaboja za mlo, in bi rekel ta človek je boljševik in hoče strmoglaviti vlado, na kar bi vodil čestno drhal proti njemu, bi ga mogoče pohvalili in potrkali po rami in rekli, da je junak. Ampak če je tako nemaren in pozabljen glede denarja — well, taka stvar udari po podlagi, mogoče po starih človeške družbe.

Tako, ako srečate Myersa brez njegovega 100-odstotnega američanstva, povejte mu, da ga želi videti načelnik, namreč vsak poljejski načelnik je dober. Vsi imajo ali skoraj vsi imajo njegovo sliko, in sicer tako sliko, kot je bila v njegovi protiboljševiški knjižici.

PLEN, VREDEN \$35,000, JE IZGINIL Z BANDITI.

Chicago, Ill. — Dve banditski skupini sta bili na roparskem pohodu vsaka zase in sta oropali dve draguljarni. Odneli sta v druguljih in gotovini pet in trideset tisoč dolarjev. Oba ropa sta bila izvršena pri belem dnevu in ko je bilo največ ljudi na ulicah.

DELAVSKA KONFERENCIJA V GENOVI — PRITISK NA DIPLOMATE.

Genova, 14. apr. (Federated Press). — Zastopniki amsterdamske strokovne internacionale imajo jutri konferenco v Genovi. Zastopniki delavcev bodo zahtevali, da se ekonomska konferenca loti dela za splošno razoroženje, revizijo mirovnih pogodb in reparacij in priznanja Sovjetske Rusije. — Delavstvo Evrope ogorčeno oboja Francijo zaradi njene opozicije proti razoroženju. Genovski delavci so včeraj priredili velike ovačije ruskim delegatom, ko so zapuščali konferenčno palačo. Rusi so šli pes po ulicah in za njimi so korakale dolge vrste delavcev.

TROBILA OPERATORJEV SO PRIČELA CVILITI.

Kapitalistična glasila priznavajo, da so rudarji zavdali težak udarec.

BRUTALNOST POLICIJE V PENNI.

Indianapolis, Ind. — John L. Lewis poroča, da številni stavkarji ob koncu drugega tedna stavke znaša 665,000. Lewis upa, da to številno naraste prihodni teden na 700,000. — Ppajzjanja v New Yorku med zastopniki stavkarjev in operatorjev s polja trdega premoga so suspendirana do prihoda srede. Phillip Murray, podpredsednik rudarske organizacije, ki vodi pogajanja v imenu rudarjev, se je vrnil v Indianapolis. Murray pravi, da rudarji niso odstopili od svojih davonajzastav. — Iz Washingtona je prišla vest, da zbornišni odsek za delo prenehal s preliminarnim preiskovanjem položaja v premogarski industriji.

Indianapolis, Ind. (Federated Press). — "The Coal Age", glasilo operatorjev, prizna, da je situacija vsled stavke rudarjev postala resna vsled nepričakovane omejitve neunijske produkcije v Pennsylvaniji. Premog je že izgubil a trga v okolišju Pittsburga in kar ga je še, se prodaja po godbenikom.

"The Iron Age", glasilo jeklarških magnatov, piše:

"Stavka premogarjev je postala faktor na trgu železa in jekla v veliko večji meri kot je bilo pričakovati. Nihče ni mislil, da bo delo prenehalo v neunijskih premogovnikih, posebno pa v Connellsvillskem koksovem okolišju. Stavka je povzročila, da je bilo treba ugnaniti mnoge plavže v Pittsburgu in bližnjih ohajskih jeklarških središčih, Carnegie Steel Co. mora čakati za otvoritvijo pet plavžev. Plavži bodo mogoče zaprti tudi v Clevelandu in Youngstownu. Operatorji odprto priznavajo, da je izpahnitev produkcije koksa v Connellsvillu, Pa., veliko večja kot so kdaj pričakovali."

New York, N. Y. (Federated Press). — American Civil Liberties Union je poslal protest Lynnu Adamsu, četu državne policije v Pennsylvaniji, ko je dobila poročila o brutalnem početju konstablerjev in privatnih policistov v stavkovnih okolišjih. Državna policija je prepredila več javnih shodov, ki so jih sklicali rudarji v Winberju in Masontownu.

Pittsburgh Pa. (Feder. Press). — John Brophy, predsednik okrožja št. 2 rudarske organizacije v Pennsylvaniji, je pisal gubernorju Sproulu, da naj intervenira v prid 32,000 stavkovnih rudarjev in njihovih družin, ki so izpostavljene brutalnostim državne in privatne policije.

Brophy je pisal gubernorju med drugim tudi sledeče: "Organizirani rudarji, katerim je za jamčeno svoboda govora in zborovanja v ustavi, so bili napadeni, ko so zborovali na privatnem posestvu, na katerem so imeli dovoljenje za shod. Poveljnik državne policije je ukazal aretirati rudarja, ki je bilo največ ljudi na ulicah." (Dalje na 3. strani.)

Prva zmaga Rusije v boju za razoroženje.

Finančni odbor konference je sprejel spomenico ruskim delegatom za diskuzijo o finančnem bremežu militarizma na veliko jezo Francozov. Rakovskij je povedal odboru, da razorožitveno vprašanje mora na dan. Rusija odgovori danes na londonski program ruske rekonstrukcije. Program bo zavrtjen. Konferenca se najbrž kmalu razbije.

Genova, 14. apr. — Rusi so včeraj popoldne ponovili boj za razoroženje in ne brez uspeha. Eksplozija je prišla na seji finančnega odbora, ko je ruski delegat Rakovskij zahteval, da se mora govoriti o zmanjšanju armad kot prvi potrebi za rekonstrukcijo Evrope. Predsednik odbora, angleški finančni minister Horne, je opozoril Rakovskija, naj molči o tem vprašanju, ker lahko razbije konferenco, toda Rakovskij je vztrajal.

"Saj ne morete potlačiti razorožitvenega vprašanja," je rekel kljubovalno. "To je najvažnejše vprašanje, ki se ne da odgnati. Poženite ga skozi vrata, če hočete, pa se vrne skozi okno. Tukaj govorimo o kritju bičev, o zmanjšanju izdatkov; kako naj države smanjšajo izdatke, ko pa vidimo, da je z armadami največ stroškov? Armade povzročajo nove bonde, pregamane države izdajajo nov denar in celo nevttralne države trpe valed izgubljene trgovine in finančne depresije. Moj predlog je, da se s bičevjem briše luksuz orožja."

Rakovskij je predložil odborom spomenico, glede izdatkov za vojne naprave in zahteval je, da se razpravlja o tem vprašanju. Francozi so protestirali, toda predsednik Horne je pojasnil, da ima Rusija pravico govoriti o izdatkih svoje armade. Večina odbornikov je pritrdila Hornu in odbor je sprejel Rakovskijevo spomenico na veliko jezo Francozov. Ruski odbornik ima zdaj odprta vrata, da kaže na finančno breme armade in izliči diskuzijo glede razoroženja.

Drugi predlog Rusov je bil, da mednarodna denarna valuta bazira na dolarju in sterlingem funtu in vsa skupna sila naj definitivno sloni na teh dveh vrednostnih merah. Države, ki nimajo zlate mere, naj dobe kredit v državah, ki imajo zlato. Konferenca naj stabilizira denarno valuto.

Splošni odbor, ki se bavi z rekonstrukcijo Rusije, je dal Rusom nadaljnih 24 ur časa za proučevanja načrta, ki so ga se stavili ententni finančniki in diplomatje v Londonu. Rusija odgovori jutri, kaj misli o tem načrtu. Sicer je pa že znano, kaj mislijo Rusi.

Člerin je povedal včeraj, da so gozdoti entente nepostavni in naravnost nesramni. Zavezniki so krili svoj lastni zaključek, na temelju katerega je bila sklicana genovska konferenca in ki se glasi, da "nobena država ne sme posegati v notranje institucije druge države." Člerin bo odgovoril, da Rusija ne sprejme ničesar, dokler se ne zavzrejo priporočila ententnih veščakov, ki se tičejo ruskih sodišč, konzularne protekcije in drugih klavzul, ki posegajo v suverene pravice ruskega ljudstva; kadar bodo te točke zavrnene, tedaj sprejmejo Rusi ostala priporočila kot bazo za pogajanja in predložijo svoj načrt.

Snoči je v Genovi krožila vest, da so Rusi in Nemei dali ultimatum, da odidejo takoj domov, ako ne bosta problema razoroženja in vojne odškodnine sprejeta v agendni konferenci; vest je bila uradno zanikana.

Genova, 14. apr. — (Kablogram Federated Pressa). — Ruski delegat Rakovskij, ki je govoril s poročevalcem Federated Pressa, je dejal, da zelo občaluje, ker ni (Dalje na 3. strani.)

ALI BO POMNOŽENA POLICIJA ODPRAVILA HUODELSTVA?

DEJSTVA GOVORE, DA JIH NITI NE ENIJA.

V New Yorku so se prepričali o tej resnici.

New York, N. Y. (Federated Press, H. Godfrey). — Newyorkski mestni odbor se ocenjujevanje in imenovanje je pooblastil policijskega komisarja Richard E. Enrighta, da nastavi še 1,192 novih policajev, da pomagajo odpraviti slobiški val, ki se je razlil prek mesta in ki narasča od tedna do tedna, od meseca do meseca. Policijski komisar je pozval 5,000 policijskih rezervistov, da opravljajo službo ponoši in podnevu v uniformi in sivini obleki. Obrnil se je na odbor, da mu dovolji denar za nakup brzovalnih avtomobilov, da lahko s njimi love razpore, tatove, vladine, sploh kriminalce in splošno. V enem dnevu je postavil šest policajev v službo, kot v prejšnjih dneh. Kljub temu se slobiši množe.

V teku enega tedna sem vprašal policaje v vsaki sekunji na Manhattanu, kaj je po njih mnenju vzrok, da se slobiši v New Yorku množe. Brez nekaj izjem so vsi odgovorili:

Brezposelnost, 'povojna letar', nekateri so pa rekli: Lahko je ukrasti avtomobil, izvršiti s njim rop in ulti.

Tako sodijo ljudje, ki pridajo največkrat osebno v dotiko z slobišini. Gubernor je pred nekaj dnevi spregovoril pomembne besede o glavnih vzrokih za pomnožitev zločinov. Vzrok za pomnožitev hudodelstev je v želji, da "se zane delo v življenjskem orkestru." Prohibicija ima tudi po njegovem mnenju opraviti s pomnoženjem hudodelstev, ni pa glavni vzrok.

Vojna? "Mislim", je rekel gubernor, "da ima vojna tudi nekakne slike s stvarjo."

FARMAR JE IZGUBIL KONJE.

Sebe in ženo je rešil iz naravnega potoka.

Ladysmith, Wis. — Farmer Joseph Lechner je poznal svoje konje proti mostu, čeprav je videl, da je cesta, ki vodi do mosta, pod vodo. Ko je prišel do mosta, so konji izgubili v globoki vodi, kajti most je odnesla voda s seboj. Sedel je, ki so sledili, so z veliko težavo rešili njega in njegovo ženo iz vode.

"MOČAN" IN "TRDEN" MOST.

Houston, Tex. — Ko je James Hughes pripeljal na most s tovrnim avtomobilom, prek katerega je vozil še neki drugi voz, je most odnehal in tovrni avtomobil in voz sta padla v vodo. Voznik se je poškodoval, Hughes je pa obšel mrtev.

VERME.

Chicago, in okolica: V nedeljo nestalno in mrzlo. Severnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 42, najnižja 40. Sonce izide ob 5.11, zaide ob 6.30.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Mesečna: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2857-59 So. LaSalle Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavo je n. pr. (Marec 31. 22) poleg vsakega imena za naslovne pomeni da vam je s tem davcom potrdila naročila. Favorito je pravilno, da se vam ne ostavi list.

DELAVCI NE MARAJO MILOŠČINE.

Svedaka je imela tudi svojo brezposelno armado. Švedski ministrski predsednik Hjalmar Branting je socialist in zaradi tega so v Švedski rešili vprašanje brezposelnosti popolnoma na drug način kot v drugih državah.

Branting je stopil pred parlament, ki ga Švedje imenujejo "riksdag", da se reši vprašanje brezposelnosti. Dal je dognati, koliko brezposelnih delavcev je v državi. Števci so pronašli, da je sto štirideset tisoč brezposelnih delavcev. Večina v švedskem parlamentu je bila delavska in socialistična.

Branting je stopil pred parlament in je rekel: "Kaj lahko naredimo za te nesrečne brate?" In ker je bila večina v parlamentu delavska in socialistična, je parlament dovolil \$21,250,000 kot nujno potrebno vsoto za odpravo brezposelnosti. Denar seveda ni bil dovoljen, da se razdeli med brezposelne delavce, ker bi taka pomoč nič ne izdala, ampak da se z dovoljenim denarjem prično dela na državnih železnicah, telefonskih in telegrafskih napravah in cestah, pa še v drugih javnih napravah. Brezposelna armada je dobila delo in brezposelnim delavcem ni bilo treba stradati in spat po parkih pod milim nebom.

Svedaka je trpela valed vojne, čeprav je bila nevtralna, kot so trpele vse druge države. Švedska nima tistega naravnega bogastva, kot ga ima Amerika. V nji ni državnih zemlji, ki čaka pridnih rok, kot jo ima Amerika. Kljub temu je pa Švedaka na zelo praktičen način rešila vprašanje brezposelnosti.

In zakaj se je to zgodilo? Švedski delavci niso poslušali pridigarjev starih buržoaznih strank, ko so bile volitve, kot so to storili ameriški delavci in farmerji, ampak so izvolili delavce in kmete v državni zbor.

Ako bi Amerika dovolila le dve sto milijonov dolarjev kot začetno vsoto za naseljevanje na državnih zemljiščih, osuševanje barij in gradnjo naprav za umetno namakanje suhih zemljišč, bi tudi v Ameriki že zdavnaj izginila armada brezposelnih delavcev.

Ameriška delavska federacija je sicer vpustila tako sahtevo, izdelala je celo načrt, ali slišati ni nobenega glasu, da so se merodajni faktorji v Washingtonu ganili in so vpoštevali priporočilo in načrt Ameriške delavske federacije.

Tudi ameriški delavci odklanjajo vsako miloščino. Kar zahtevajo, je delo. Tega dela pa seveda ni. V ameriškem kongresu nimajo večine delavci in socialisti. Večino imajo republikanci in v manjšini so demokrati. V kongresu je en sam socialist in nekaj naprednih kongresnikov obeh starih strank, drugi se pa ne brigajo, kaj delavci zahtevajo in kaj je potrebno, da se brezposelnost odpravi. Tudi napram delavskemu trpljenju so brezbržni.

Vse, kar se je storilo za odpravo brezposelnosti je bila konferenca za rešitev vprašanja brezposelnosti, na kateri so sicer veliko govorili, za odpravo brezposelnosti pa nič storili. Semintje pridejo tudi vesti v javnost, da se kmalu obrne na bolje, v resnici pa gre še vse staro pot. Zdaj se zopet trdovratno napovedujejo boljše časi. Koliko je resnice na teh obljubah, pokaže že najbližnja prihodnost.

Dozdaj je prav malo opaziti, da se obrača v gospodarstvu na bolje. Privatni bizniški interesi kažejo napram delavskim strokovnim organizacijam še ravno tisto bojevitost kot pred letom in pol, ko so napovedali boj za "odprto delavnico". Se vedno kriče, da je treba v podjetjih uvesti "ameriški načrt" in da se morajo znižati delavske mezde. Dozdaj še niso črhnil besede, da se naj znižajo tudi profiti.

Več ko leto in pol že trpe delavci zaradi depresije, ravno tako pa trpe z njimi farmerji. V jeseni bodo volitve. Takrat bodo imeli delavci in farmerji priliko, da na volilni dan spregovore resno besedo z onimi, ki se niso leto in pol brigali za njih muke in trpljenje.

Geslo je, da mora biti izvoljenih najmanj sto delavcev in farmerjev v kongres!

Ako delavci in farmerji ne bodo pozabili do jeseni svojega poldrugetnega trpljenja, tedaj se zgornje besede spolnijo. Ako pa delavci pozabijo na trpljenje, ko se bo zopet na volišču odločila njih usoda za prihodnji dve leti, tedaj bodo delavci in farmerji še trpeli.

SLIKE IZ NASELJIN.

White Valley, Pa. — Zadnjič sem poročal, da imamo stavko premogarjev, danes pa lahko poročam obširneje. Intamo popolno stavko in pet rovov v White Valleyju, oz. v tej dolini, popolnoma počiva. Stavkarji se obnašajo popolnoma mirno, samo državna policija nas hoče teporizirati, posebno v Exportu, o čemur pa upam, da bo že kdo od tam poročal, ker so njim bolj znane razmere. Govorje je več kakor preveč in človek, ki je malo bolj oddaljen od tam, se ne more vselej prepričati, katere bi bile prave.

Premogarji smo spoznali, kako kritični časi bi nastopili na nas, ako bi mogočno podjetništvo lahko izpeljalo svoj namen. Zaveda se: če uničijo premogarsko organizacijo, da bomo morali delati skoro zastoj, zato smo stopili v vrste zavednih. Ob tej priliki pa speliramo na organizirane premogarje, da kadar bodo izpolnili njihove zahteve s pomočjo nas, da nas takrat ne bodo pustili na cedilo, kakor se je to zgodilo leta 1910—11, kajti to bi bil neodpušljiv greh.

"Mi vemo, da danes ni v premogarski organizaciji vse v redu, toda to nas ne sme motiti, to naj pride pozneje na vrsto. Držimo se danes vsi po principu, da mora pasti v jamo oni, ki jo je izkopal za nas."

Torej, delavci v Westmorelandu Co. in drugod, ki še nista stopili na stran stavkarjev, zavedaj se danes, da vi odločate, bo li uveden kdaj ameriški načrt ali ne. Če bodo podjetniki razbili rudarsko organizacijo, se bodo spravili na druge, dokler ne uničijo vseh in kar pride potem, menda ni treba opisovati.

Končno še prosim dopisnika iz Claridge, da nam oprost, ker ne posnemamo njih v Claridgeju, kakor je to večkrat priporočal, ker Claridge še danes, ko to pišem, obravna s polno paro. Posnemajte rajše naš! Pozdrav vsem zavednim delavcem. — Westmorelandski stavkar iz leta 1910—11.

Rock Springs, Wyo. — Mnogo prej se je že pisalo o sedanjih stavki, ki je končno v resnici napočila. Že teden dni pred 31. marecem so premogarji nosili domov svoje orodje, dne 31. marca pa so neshi vsi do zadnjega. Vozniki so gnali konje in mule kakor bi odhajali na vojno in še živali se je čudno zdelo, kaj vse to pomeni, ker ni videla belega dne še celo leto ali še več. Vozno življenje namreč pogosto pustijo kar v jami, da tako ne pride na dan celo leto.

Dve stranki s čisto nasprotnimi interesi sta se torej spopadli. Dne 1. aprila so imeli organizirani rudarji v našem mestu veliko paradu. Tukajšnja dva lista sta pisala, da take udeležbe nismo videli že več let. Po pretečenem tednu stavke je pri nas še vse mirno, dasi je bila policija dvakrat pomnožena. Med njimi je celo en Slovenec. Ne vemo, zakaj so postavili toliko policije, sploh pa pustimo jim veselje, da bodo lahko rekli, da so nosili že zvezde na svojih junaških prsih; proti komu in na kak način, to je pa postranska stvar.

Pri drugih stavkah so delavci pri vodnih sesalkah in kurjači vedno delali in bi bili tudi sedaj. Ko so jim pa delodajalec pokazal, da neke nove vrste lestvice, so pustili delo tudi oni in stopili v naše vrste, da sedaj opravljajo njihovo delo bosi in superintendenti. No, pa naj malo skušajo. Dolgo ne bodo in končno bo morda komu prišlo na misel, da je navsezadnje le rudar oni, ki mu gre lopata od rok in da je vreden svoje plače. — Stavkar.

Lawrence, Pa. — Uljudno pozivljamo vse neunijske premogarje v Združenih državah, da odložijo svoje orodje in se pridružijo nam stavkajočim bratom. S tem boste pomagali sebi in nam do hitreje izpolnitve naših zahtev.

Počitica organiziranih rudarskih baronov nam hoče vsiliti nešlovske razmere, pomakniti nas hočejo za vsako ceno v še nižjo mezdno sužnost ter s tem pomakniti svoje upravičeno bogastvo. Potoke znoja so delavci že prelili za nikdar site podjetnike, a sedaj jim še ne zadoštuje. Njihov cilj je, streči vsako delavske

organizacijo ter tako odvzeti edino moč in orožje delavcem. Vpostaviti hočejo fevdalne razmere, ko se grajski biriči lahko bičali podložne kmete, ako niso dovolj hitro prestavljali trudne ude. Taki časi se nam bližajo sedaj, ako podležemo v bitki.

Dragi trpini, sedaj je še čas, da nastopimo skupno in obdržimo naše organizacije, ter tudi tam, kjer jih dosedaj valed odpora kapitalistov ni bilo, jih ustanovimo, da tako postanejo vsi premogarji unijski in je s tem pojačana delavska moč.

Sklonjenih glav in s srdom v sru bi se morali podati zopet na delo, ako podležemo. Globoko pod zemljo, pri brleči luči ter v potu svojega obraza si bomo služili grenki kruh, a oni se nam bodo smejali. Vse drugače bo, ako zmagamo. Z dvignjeno glavico in zadovoljstvom se bomo zopet vrnili k delu, zavedajoč se, da naše žrtve niso bile zastoj in smo dobili vsaj kosček pravice.

Premislite si, bratje premogarji. Kaj pa je, ako ste sedaj v teh lepih pomladanskih dnevih nekaj časa doma. Dobro bo vplival na vaše zdravje tak odmor, saj delo bo še vedno dovolj, ko boste vi samo še prah.

Potomeci vaši vas bodo kleli rekoč: "Naši očetje so krivi, da moramo delati v tako nečloveških razmerah, ker bil je čas, pa si niso hoteli pomagati." Upamo, da ne bo nobeden izmed naših rojakov nosil pečata Efiljalta, da bi bilo njegovo ime pisano v zgodovini slovenskega naroda v Ameriki na sramotnem mestu. Torej še enkrat: Vai na plano, da si izboljšamo življenjski položaj in zagotovimo svojim otrokom boljši obstoj. — Stavkarji.

Burgettstown, Pa. — Nimam kaj posebnega poročati odtod. Dne 28. marca je umrl rojak Frank Frajtek, ki smo ga pokopali dne 1. aprila na katoliškem pokopališču. Pokojnik je bil doma blizu Cerkevne, star 32 let. Umri je za vodenico.

Tu zapuška žalujočo soprogo, v starem kraju pa mater. Bil je član treh podpornih društev, katerih vsako mu je položilo lep venec na krsto. Spadal je k društvom št. 287 SNPJ. in št. 139 SSPZ v Burgettstownu. Naj mu bo lahka zemlja. Med brati podpornega društva bomo ohranili na pokojnika časten spomin. Pristopite k podpornemu društvu. — F. L., tajnik.

Robinson, Pa. — Odložili smo orodje. V naši naselbini so trije neunijski rovi in kake dve milj od tod drugi trije, od katerih rudarji smo se združili in organizirali ter sedaj čakamo na odgovor podjetnikov.

Podjetniki samo strašijo, češ, da ne morejo pristati na naše zahteve in da rajše zaprejo rove kot bi to storili, ker ne morejo prodati premoga za tako visoko ceno. Teden dni smo že doma, večerjaj pa je rekel ravnatelj rovov, da začnem z delom, kdor bo hotel iti na delo in da bo dobil celo policijo iz cele Pennsilvanije. Ne vem, zakaj bi dobival policijo sem, če je pa vse mirno in jih že imamo nekaj tukaj, a oni sami nimajo kaj dela. Samo smejali smo se mu na take grožnje.

Ali mislijo naši podjetniki, da drugod povsod delajo premogarji, ali morda menijo, da smo ravno mi oni, ki moramo delati zastoj? Vsa bi se nam smejala, ko bi videl našo zadnjo dva tedenska plačo. Več nas je takih, da se že ne upamo več iti mimo prodajalne, ker nimamo a čem plačati. Zelo huda nam prede, toda s tem si ne bomo izboljšali položaja, če sedaj stopimo na delo, temveč bomo v splošnem na slabšem.

Zato pozivljamo tukajšnje premogarje, da se ne dajo pregovarjati in vtrajajo na stavki kljub vsemu prigrvarjanju. Sploh pa mislim, da ne bo nikomur žal, če zaprejo dostop do kamenja v tukajšnjih rovih, ker tu bi itak morali pustiti zastoj naše življenje in moč, samo da bi iz tega napravili podjetniki velike dobičke.

Rojakom v bližnji okolici svetujem, da ne hodijo sem. Kot sem slišal, so nekateri stavkarji iz Columbusa, O., prišli v Hagevo, Pa., kjer so neunijski rovi. Prišlo jih je menda do trideset, kar pa je vsakega obsojanja vredno. Naše društvo Jelače št. 440 se precej dobro napreduje. Člani se medsebojno razumemo. Na

zadnji seji smo sklenili, da bomo imeli velikonočno veselico, kar pa nam ni dovoljeno, ker v zasebni hiši ne pusti kompanija, za dvorano se nam pa ne izplača. Torej nam ne preostaja drugega kot čakati na boljše razmere, kar tudi mislim, da ne bo dolgo trajalo in tedaj bodo napočili boljše časi. — Poročevalec.

Razne vesti.

TOVORNI VLAK RAZ TIR IN V JEZERO.

Trije železničarji mrtvi.

Manchester, N. H. — Lokomotiva in štiri vozovi tovornega vlaka so zapustili tir in telebnili dol po nasipu in jezero Sunapee. Trije železničarji so izgubili življenje. Deževni nalivi so izpodpluli železniške tise in tako povzročili nezgodo.

BANDITJE SO ODPELJALI ZA \$50,000 ŽGANJA.

Chicago, Ill. — Šest banditov je obkolilo Matthew Parsyko, ko je peljal na tovornem avtomobilu 225 zabojev žganja za Walter P. Powers kompanijo, ki trči na debelo z žganjem. Odpeljali so žganje, Parsyko in njegovega pomočnika so pa pustili na cesti.

Prvi tovorni avtomobil, naložen z žganjem, je našel. Kašti voznik je pognal tovorni avtomobil z vso hitrostjo, ko je opazil, da se izza česnega vogala bližajo hkratu proti sredi ceste temne senec. Sumil je, da so banditje in ni se motil, kar potrdi napad na tovorni avtomobil, ki mu je sledil.

POPLAVA V SREDNJEM ZAPADU.

Chicago, Ill. — Reka Mississippi in reke, ki se izlivajo vanjo, še vedno naraščajo in poplavlajo nižave. Ljudje v nižavah zapuščajo svoje domove in beže pred poplavo v višje kraje. Ozimina je na nekaterih krajih popolnoma uničena. Blizu Pariza, Ill., sta utonila farmerja George Mary in Ray Omstat, ko sta hotela prebresti naraslo reko.

Trideset hiš v North La Grosu, Wis., obdaja voda. Iz Oshkosha poročajo, da Lisičja reka še vedno narašča. V Oseontu, Wis., je poplava napravila veliko škodo. Največja nevarnost je grozila mestu, ko je voda dosegla dva čevlja visočine na glavni ulici.

KAPITALISTIČNA POŠTENOST.

New York, N. Y. — Državni pravdnik je obtožil tvrdko Loft, Inc., ene največjih kompanij, ki se peča v izdelovanjem sladice, da napačno klasificira svoje blago. Stvar se bo reševala pred na zveznem sodišču.

Tvrdka je obtožena, da je 24. marca odposlala naročeno sadno-mlečno čokolado Attleboro Manufacturing kompaniji v Attleboro, Mass., ki ni bila pravilno klasificirana. Čokolada v zavrtih je tehtala samo po trinajst unč, mesto po šestnajst.

SIANSKA DVOJKA STA UPEPELJENA.

Chicago, Ill. — Češka siamska dvojčka Jožefa in Roza Blažek sta bila v sredo ločena in upepeljena v krematoriju na češkem Narodnem pokopališču. Pepel je bil zmešan in prihodnji teden bo poslan v eni žari očetn dvojčkov na Češkem.

Mrtva dvojčka sta čakala dvanajst dni na odgovor iz Prago, če ju sprejme ondoto vsučelšice v znanstvene svrhe s pogojem, da plača vozne stroške. Odgovor je prišel, da ju ne sprejme. Češka univerza je tudi odklonila ponudbo. Končno je njun brat Frank Blažek dal pogrebniku dovoljenje, da zraščeni sestri razseka in ju kremira. To se je zgodilo.

Velikonočno krvotilje na Irskem.

Dublin, 14. apr. — Verski, velikonočni izgredi so že izbruhnili v Belfastu kakor je bilo pričakovati. Dva protestanta in eden katoličan so mrtvi in štirje policaji so ranjeni. Rebelna frakcija republikanske frakcije je poječila svoje vrste v Dublinu. Irci pričakujejo s stra hom velikonočne nedelje.

KOZAŠKEGA ATAMANA ČAKA SE ENO PRESENEČENJE.

Poravnati ima še en precej velik dolg.

New York, N. Y. (Federated Press). — Gen. Gregor Semijonov, sibirskega kozškega mesarja, ugroža še ena legalna akcija poleg obtožnice, da je odgovoren za tatvino volne in kožuhovine, ki je bila lastnina Youraveta Trading kompanije.

Oscar L. Richard, član tvrdke C. B. Richard & Co. in drugi so nastopili proti bivšemu načelniku banditov, sodnijsko pot, da plača 37,000 rubljev v zlatu, katere jim ima plačati Semijonov za pogojno blago.

Zašišanje pred razsodnikom v zadevi bankrotnega postopanja Youraveta Trading kompanije se seveda nadaljuje. Semijonov trdi, da njemu ni nič znanega, da so njegove čete ukradle za \$475,000 volne in kožuhovine, ki je bila lastnina Youraveta Trading kompanije. Družba je morala radi te tatvine napovedati bankrot.

Ko so ga vprašali, ako je kateri njegovih častnikov oropal državno banko v Čiti za 1,250,000 rubljev v zlatu, ni hotel na svet njegovih odvetnikov George B. Blaze in Ezra P. Prentice odgovoriti.

Ko so ga informirali, da ga ameriški oficerji, ki so bili v Sibiriji, obtožujejo, da je bil bandit, brigant in tat in brutalen nestvor, se smejal, kakor da bi kdo povedal dober dvotip.

Toda odpeljal se ne bo s parnikom "Aquitania", da gre v Pariz. Ostati bo moral in se podvreči nadaljnemu izpraševanju — dokler ne bo deportiran.

PATRIJOTIZEM MILJONARJEV.

Chicago, Ill. — Mrs. Edith Rockefeller McCormick, Rockefellerjeva hči in ločena žena od McCormicka, je izjavila, da rajše vrne izredno fine čipke v Švico, kot da plača od njih colnino. Čipke so izredno fino delo in njih vrednost cenijo na osemdeset tisoč dolarjev.

Miljonarja seveda trdi, da so čipke starine. Pametna misel, kajti od starin, ki so stare sto ali več let, se ne plača colnino. Patrijotično pa to ni. Kajti po patrijotičnih načelih se da državi, kar gre državi.

PREMOGOVNIŠKI PODJETNIKI SO ZOPET BOGAŤEJI ZA ENO BLAMAŽO.

Washington, D. C. — John Hessler, predsednik 11. distrikta rudarske organizacije, to je distrikta v Indiani, je bil v pondeljek zaslišan pred zborniškim odsekom za delo. Odgovorjal je v detaljih na trditve Phil Penna, tajnika organizacije premogovniških podjetnikov v Indiani in nekot predsednika mednarodne unije, Hessler je direktno odklonil Pennove trditve o hipnih stavkah.

Na pr. Penna je trdil, da je bilo v Indiani 313 hipnih stavk, Hessler je pa dokazal, da jih je bilo samo 34.

Za neopravičene stavke se plača en dolar globe na dan. V zadnjem letu je pa bilo priznanih le 27 takih stavk. Hessler je priporočal, da se obratovanje tako omeji, da bo vsak rudar lahko imel priliko poslati deset ton premoga na dan iz rudnika. Premogovniški podjetniki pa takoj naštejejo več rudarjev v rudnik, ko najposobnejši rudarji naskopljejo deset ton premoga na dan.

Nemški komunisti se vračajo v vrste socialistov.

Berlin, 14. apr. — (Federated Press). — Grupa nemških komunistov pod vodstvom Pavla Levijsa, ki se je ločila od tretje internacionale, je stopila nazaj v stranko neodvisnih socialistov. Skupina, katera vključuje Daumiga in Hoffmanna, poziva delavce v Nemčiji, da se pridružijo neodvisnim socialistom.

Avijatik, ki se je pripravil na polet okrog sveta, se je ubil.

London, 14. apr. — Sir Ross Smith, ki je pred nekaj naznanil, da prične s poletom okrog sveta 25. aprila, se je večerj ubil, ko je poskušal svoje letalo. Z njim vred je izgubil življenje tudi J. M. Bennett. Pred tremi leti je Smith izvršil prvi polet iz Avstralije na Anglesko v 28 dneh.

DEJSTVA GOVORE O PREMOGOVNIŠKI INDUSTRIJI.

PODJETNIKI NE PREJEMAJO TAKO MAJHNEGA PROFITA KOT GOVORE.

Predsednik rudarske organizacije je pokasal jasno, kdo spravlja profit.

New York, N. Y. — Tukaj je par golih dejstev, ki jih je razkril Lewis, predsednik rudarske organizacije.

"Kompanije bodo vam povedale, da povprečni produkcijski stroški za tona premoga znašajo \$3.92, da pride tona premoga na površje pri rudniku. Vštete so tukaj tudi pristojbine, ki jih prejme pravi lastnik premoga.

"Ali to še ni vse. Železnica povprečno priračuni k vsaki toni štiri dolarje (všteta je vozna in za barto), da se premog pripelje v Philadelphia in New York.

To povzra ceno za tona premoga v New Yorku na \$10.50, za katero so obratni in produkcijski stroški znašali samo \$3.92, za katero je pa treba že pri rudniku plačati \$7.50.

Ali dobi ljudstvo tona premoga za \$10.50, več stroškov za dostavitev v dom in prilijeni profit za razdeljitelja premoga?

Rudar na antracitnem polju stavka za dvajset odstotkov povznanja. Njemu se ni povznanja meda, ko so se podražile življenjske potrebe.

"Rudar na antracitnem polju stavka za dvajset odstotkov povznanja. Njemu se ni povznanja meda, ko so se podražile življenjske potrebe.

St. Paul, Minn. — 35-letna Ana Moore je izvršila samomor s plinom. Ko gospodinja ni mogla zjutraj v njeno sobo, je poklicala policijo.

Trije delavci so ubiti in veliko je ranjenih. Charleston, S. C. — V nekem posloju blizu charlestoneške vojaške opreme postaje je eksplodiralo dvajset tisoč funtov črnega smodnika.

Washington, D. C. — Kongresnik Hill iz Marylanda je predložil predlog, po kateri bodo imeli volilci vsakega kongresnega volilnega okraja določiti v jeseni priložnost, ako se sme v njih volilnem okraju izdelovati in prodajati pivo.

New York, N. Y. — V stanovanjski kasarni na Katerinini cesti so našli v veži mogoče umorjeno ženo. Imela je vrat prerezan, ujeta borna obleka je pa ležala poleg nje.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Unijski zidarji v San Francisco so zastavali v protestu proti namenu neorganiziranih zidarjev v stavbinski industriji.

Gibanje za industrijalne unije. Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je bil te dni v Chicagu na konvenciji železniških delavcev.

Prva skupina slovenskih in hrvatskih rudarjev odputuje ta mesec. Carrolton, Ill. — Petdeset farmarskih dručin je izgubilo vse, ki so bili kot najemniki naseljeni v dolini Fairbaska.

Chicago, Ill. — Trije avtobanditje so obiskali v hrzovoznem avtomobilu tri lekarne, pred četrtjo so zavili v stran, ker so pravočasno opazili policajce.

ROPARJI SO OBISKALI LEKARNE.

Odnegli so narkotične strupe, žganje in denar.

Chicago, Ill. — Trije avtobanditje so obiskali v hrzovoznem avtomobilu tri lekarne, pred četrtjo so zavili v stran, ker so pravočasno opazili policajce.

SAMOMOR S CEREMONIJAMI.

St. Paul, Minn. — 35-letna Ana Moore je izvršila samomor s plinom. Ko gospodinja ni mogla zjutraj v njeno sobo, je poklicala policijo.

PROTI VOLSTRADOVEMU ZAKONU.

Washington, D. C. — Kongresnik Hill iz Marylanda je predložil predlog, po kateri bodo imeli volilci vsakega kongresnega volilnega okraja določiti v jeseni priložnost, ako se sme v njih volilnem okraju izdelovati in prodajati pivo.

STRASNA NAJDBA.

New York, N. Y. — V stanovanjski kasarni na Katerinini cesti so našli v veži mogoče umorjeno ženo. Imela je vrat prerezan, ujeta borna obleka je pa ležala poleg nje.

AMERIŠKI SLOVENCI ODHAJAJO V RUSIJO.

Prva skupina slovenskih in hrvatskih rudarjev odputuje ta mesec.

S SEBOJ VZAMEJO ORODJE IN ŽIVILA.

Du Quoin, Ill. — Prva skupina slovenskih in hrvatskih rudarjev odputuje še ta mesec iz Amerike v Sovjetsko Rusijo.

Naš delegat, rodom Srb, je že odpotoval v Rusijo 22. februarja, da pripravi vse potrebno za naš prihod. Iz Moskve nam je brzojavil, da lahko odputujemo še ta mesec.

S seboj vzamemo orodje, živč in vse potrebno; vse to nakupimo v New Yorku v trgovinah na debelo. Stroški za vsakega so preračunani na \$300 od New Yorku.

Kakor hitro pridemo v Rusijo, opišem potovanje in potem bom redno poročal "Prosveti", kako se nam bo godilo. Upam, da bom prejel "Prosveto" v Rusijo.

Newyorški "Call" je 12. t. m. priobčil sledečo vest:

"Društvo za tehnično pomoč Sovjetski Rusiji poroča, da prva skupina rudarjev odputuje v kratkem iz Amerike v Sovjetsko Rusijo. Samo iz Zieglerje, Ill., se je prijavilo 50 rudarjev slovenske narodnosti, ki vzamejo seboj orodje in strojeve v vrednosti \$15,000.

Omenjeno društvo poroča: "Kooperativa rudarjev je 22. februarja poslala sodruga Bočaraca v Moskvo.

Senator Borah, ki vodi zaslusavanje, je dejal v sredo, da pokliče Semjonova pred ošek. Dalje bo najbrž zaslišan tudi državni tajnik Hughes, da pove, kakaj je dovolil Semjonovu v Združene države Borah bi rad vedel, kdo in kje je tista "misteriozna sila", ki je pritisnila na Hughesa.

TRIOBA OPERATORJEV SO PRIČELA CVILITI.

nosil ameriško zastavo, rekoč: "Primita tistega s — a z zastavo!" Operatorji najemajo strele in pretepače od zunaj, ki potem napadajo rudarje in nadlegujejo njihove družine.

Connellsvilleški okoliš, kjer so največje peči na koku v Ameriki, je brez malega že ves unijoniziran. V četrtrek se je pridružil stavarjev 550 neorganiziranih ru-

POPLAVA JE SPODILA NA STOTINE LJUDI IZ NJE.

Petdeset farmarskih dručin je ob vse.

Carrolton, Ill. — Petdeset farmarskih dručin je izgubilo vse, ki so bili kot najemniki naseljeni v dolini Fairbaska.

Beardstown, Ill. — Mesto je obkoljeno kroginkrog od vode in pretrgane so vse prometne zveze z zunanjim svetom.

Springfield, Ill. — Štiri dručine iz Fredericksa, malega mesta blizu Beardstowna, so se obrnile za pomoč na generalnega adjutanta. Prosile so za šotore.

St. Louis, Mo. — Farmarji, ki so naseljeni v East Cape, Girardeauju in ob potoku Clear blizu Cajra, se boje, da obrežni jez odneha in se voda razlije v nižave.

Voda je narasla sedem in trideset čevljev in ni bila še tako visoka od leta 1844. Ob jezu so napeljali na stotine vreč, napoljenih s peskom, da pojačajo slaba mesta.

Iz East Cape Gerardeauja prihaja vest, da je reka narasla na šest in štirideset čevljev. Vicksburg, Miss. — Najmanj devet mest je poplavljenih ali pa obkoljenih od vode.

Največja poplava je ob reki Arkansas in Beli reki. Pa tudi reka Mississippi je pri Vicksburgu in Greenville dosegla tako visoko, da jo ne pomnijo stari stanovniki. Povsod pojačujejo obrežne jezove.

SEMJONOV V JEČI, KI DORIL POROŠTVA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

dan ubil Sloveka in da najboljši tek do jedi ima takrat, kadar vidi sloveško kri. Semjonov je z največjo slastjo moril jetnike rdeče armade.

Senator Borah, ki vodi zaslusavanje, je dejal v sredo, da pokliče Semjonova pred ošek. Dalje bo najbrž zaslišan tudi državni tajnik Hughes, da pove, kakaj je dovolil Semjonovu v Združene države Borah bi rad vedel, kdo in kje je tista "misteriozna sila", ki je pritisnila na Hughesa.

Pariz, 14. apr. — "L'Ouvre" javlja, da je Louis Barthou, načelnik francoske delegacije brzojavil Poincaru, kaj naj stori, ako se Rusom posrebi usiliti konferencijsko diskuzijo o razoroženju.

Pariz, 14. apr. — "L'Ouvre" javlja, da je Louis Barthou, načelnik francoske delegacije brzojavil Poincaru, kaj naj stori, ako se Rusom posrebi usiliti konferencijsko diskuzijo o razoroženju.

TRIOBA OPERATORJEV SO PRIČELA CVILITI.

nosil ameriško zastavo, rekoč: "Primita tistega s — a z zastavo!" Operatorji najemajo strele in pretepače od zunaj, ki potem napadajo rudarje in nadlegujejo njihove družine.

Connellsvilleški okoliš, kjer so največje peči na koku v Ameriki, je brez malega že ves unijoniziran. V četrtrek se je pridružil stavarjev 550 neorganiziranih ru-

Slovenska Narodna Podpora Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Izšep. 17. Junija 1907 v dršavi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbori. UPRAVNI ODSEK: Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrieh, R. F. D. 1, Box 62, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blaz Novak, gl. knjižničnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavortnik, urednik glasila Filip Gledica.

FOTOTNI ODSEK: John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenka, Box 376, Barberton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 873, Ely, Minn., John Turbul, Box 161, Lawrence, Pa., John Gortch, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK: Blaz Novak, predsednik, 2687-89 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

OSREDNJE OKROZJE: John Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa., John Grcielj, 885 E. 137th St., Cleveland, O.

VZHOVNO OKROZJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., na jugozapad. Max Mars, Box 166, Buhl, Minn., na severozapad. Milo Zugi, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

ZAPADNO OKROZJE: Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5900 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5806 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor: Predsednik Frank Alen, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Joško Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Štuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O. POKORNI—Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredu, se vrli takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsednik S. N. P. J., 2687-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in Jednote vohbe se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse petične glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, štirinastice je spvali.

Vsi dopisi in drugi spisi, nasnanili, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2687-89 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

darjev pri Greensburg Coal Co., ki ima svoje rove v Greensburgu in okraju Westmorelandu.

V Connellsvillsko kotlino in westmorelandski okraj prihajajo dnevno novi organizatorji, da nadomestijo one, ki so bili aretirani in izgnani.

PRVA EMAGA RUSIJE V BOJU ZA RAZOROŽENJE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Amerika zastopana v Genovi. Ekonomska rekonstrukcija Evrope je nemogoča brez Amerike, kajti vprašanje trgovine, denarja, industrije itd. niso kontinentalna, temveč svetovna vprašanja.

Genova, 14. apr. — Mnoga znamenja kažejo, da se bo ekonomska konferenca kmalu razdrla. Ruski sovjeti ne bodo sprejeli ententnih kapitalistijskih pogojev.

Pariz, 14. apr. — "L'Ouvre" javlja, da je Louis Barthou, načelnik francoske delegacije brzojavil Poincaru, kaj naj stori, ako se Rusom posrebi usiliti konferencijsko diskuzijo o razoroženju.

Pariz, 14. apr. — "L'Ouvre" javlja, da je Louis Barthou, načelnik francoske delegacije brzojavil Poincaru, kaj naj stori, ako se Rusom posrebi usiliti konferencijsko diskuzijo o razoroženju.

RAD BI IZVEDEL.

za Rojakinjo Anna Smodič, sedaj omožena Ana Schadi, doma v Rečici ob Savi in na štajerskem, go domače Hlačunova. Slišal sem, da se je nahajala leta 1913 v Chicagu, Ill., a sedaj na vem, kje je. Iščen jo vlad zelo važne zadeve. Rojake prosim, če kdo ve za njen naslov, naj ga naznani, ako bode pa sama šitala ta oglaš, naj se prjavi na moj naslov: Matt Felician, P. O. Box 92, Bear Creek, Mont.

(Adv.) April 14-15.

FRENCH LINE. DIREKTNJA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO. prole Mavre s vitalni paritli na 2 in 3 vtišle. LA TOURAINE April 22. PARIS April 26. ROCHAMBEAU April 27. LA SAVOIE Maja 6.

Za kuhanje piva doma. Imamo v zalogi slad, kvasi, sladkor in vse druge potrebščine. Pooblašča in se prepričate, da je doma pri vas, kuhani vodni je najboljši in najcenašji. Dobiti je tudi strojne aparat, steklene in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajni železnice doma priložna posnet pri vaših naročilih. Pišite po informaciji na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti doživljaji malega Jaska na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Poslovenil J. M.

(Dalje.)

Imeli smo malo viharnega vremena, ki pa je samo pokazalo dobre lastnosti Hispanole. Vsak moč na krovu je bil prav zadovoljen; in ni se čuditi; kajti moč je prepričanje je, da se nobeni družbi na ladji nikdar ni godilo tako dobro, odkar se je Noe odpeljal na morje. Dvojni grog je tekel pri vsaki najmanjši priliki; veliko veselje je vladalo ob raznih priložnostnih dneih; n. pr. ko je sodnik izvedel, da kak mornar obhaja svoj roštni dan; in vedno se je nahajal sredi krova polu sod jabolk, vsakomur na razpolago, komur se jih je zljubilo.

"Ne vem, da bi bilo to dobro", je rekel kapitan dr. Livesey. "Ako razvadiš ljudi, narediš iz njih vrage, pravi prepovor. In to je tudi moje mnenje!"

Vendar nam je ta sod za jabolku vseeno koristil, kakor boste takoj slišali; če bi ga ne bilo tamkaj, bi ne bili izvedeli za nevarnost, ki nam je preti, in vsi bi bili poginili od roke izdajalec.

Zgodilo se je pa tako-le:

Zadeli smo na pasatne vetrove, s katerimi smo hitro vozili proti otoku, kamor smo bili namenjeni — več ne smem povedati — in dan in noč smo imeli bistrega opozovalca na izgledu. Po splošnem mnenju je bil zadnji dan naše vožnje proti otoku; v tej noči enkrat ali najkasneje pred polnočnem prihodnjega dne bi morali zagledati Otok zakladov. Pluli smo JJZ in smo imeli trajen rahel veter in mirno morje. Hispaniola se je mirno zibala in pljuskajoča voda je večjih zmocila njeno stožino. Vse je vleklo vrvi navzgor ali navzdol, in vsi so bili najboljše volje, ko smo bili tako blizu konca prvega dela našega potovanja.

Sedaj pa, ravno po solnčnem zahodu, ko sem dokončal vse svoje delo in bil že na potu k svo-

ji postelji, sedaj se je pripetilo, da sem pozelel jabolka. Tekel sem na krov. Straha se je nahajala na sprednjem delu ladje, zivirajoč se po otoku. Mornar pri krmilu je opazoval jadra in tiho žvižgal predse; in to je bil edin glas, ki ga je bilo čuti razen pluskanja morja ob rleu in okoli strani ladje.

Zlezel sem v sod in odkril, da ni skoro nobenega jabolka več; ko pa sem sedel notri v temi, sem vsled sumenja vode in zibajočega gibanja ladje ali zaspal ali pa bil ravno na tem, da zaspim, ko se je prav blizu mene vsedel na tla z velikim šumom težak človek. Sod se je stresel, ko se je s svojimi ramami naslonil nanj, in že sem hotel skočiti pokone, ko je začel mož govoriti. Bil je Silverjev glas in predno sem slišal deset besedi, se ne bi hotel pokazati za ves svet, temveč sem ležal tamkaj trepetajoč in poslušajoč v največjem strahu in radovednosti; kajti iz teh besedi sem spoznal, da je od mene odviselo življenje vseh poštenih mož na ladji.

XI. POGLAVJE.

Kaj sem slišal v sodu.

"Ne, ne jaz", je rekel Silver. "Plint je bil kapitan; jaz sem bil podkrmar, kljub svoji leseni nogi. Pri istem metu, pri katerem sem jaz izgubil nogo, je Pew izgubil luč svojih oči. Mojster je bil zdravnik, ki mi jo je odrezal — ravnokar iz šole; vendar je bil obošen kakor pes in posušen na solnem v Corso Castle, z ostalimi vred. To so bili Robertsovi možje, da, in vsajeni spreminjati imena svojim ladjam — 'Royal', 'Fortune' itd. No, jaz pa pravim, kakor je ladja krščena, tako naj ostane. Tako je bilo s 'Kasandro', ki nas je vse varno pripeljala domov z Malabara, potem ko je England vjel indijskega podkralja; istotako je bilo s staro Flintovo ladjo, z 'Walrusom', ki sem jo videl v potokih krvi in pripravljeno potopiti se z zlatom vred."

"Ah!" je vzkljnil nek drug glas, oni, najmlajšega mornarja na ladji in očitno poln občudovanja. "bil je evet svoje čete ta Flint!"

"Davis je bil na vsak način tu-

di možak", je dejal Eliver. "Jaz sicer nisem nikdar plul z njim; najprej z Engladom, potem pa s Flintom, to je cela moja zgodba; in sedaj pa tukaj na avoj račun takorekoč. Ko sem bil pri Engladu, sem položil na stran kakih devet stotakov, dva tisočaka pa, ko sem bil s Flintom. To ni malo za človeka pred jemboro — vse varno na banki. Sedaj so plače slabe, malo se more prihraniti. Kje pa so sedaj vsi Engladovi možje? Ne vem. Kje pa Flintovi? No, večina jih je tukaj na ladji in veselo se plena — beračili so poprej nekateri izmed njih. Stari Pew je potrošil, predno je izgubil vid, dvanajst sto funtov na leto kakor kak lord iz parlamenta. Kje pa je sedaj? No, sedaj je mrtev in dobro preskrbljen; to-day zadnji dve leti — trepetaj moj les! — je ta človek stradal! Prosjatič je in kradel in rezal vratove in stradal pri tem, da!"

"No, to ni dosti vredno", je dejal mlad mornar.

"Ni dosti vredno za bedake, veruj mi", je vpil Silver. "Toda glej; ti si mlad, da, mlad, vendar zvit kot dren. Opazil sem to, ko so te prvič ugledale moje oči in zato hočem govoriti s teboj kakor z možakom."

Lahko si mislite, kako sem se počutil, ko sem slišal tega ostudnega starega topova nagovarjati drugega mornarja z istimi priliznjenimi besedami, kakor je govoril z menoj. Mislim, da bi bil zmoeen ubiti ga skoz sod. Medtem pa je govoril dalje in si pač ni mislil, da ga nekdo slučajno poslušam.

"Tukaj imamo gospode sreče. Oni žive trdno in so v nevarnosti, da pridejo na vislice, toda jedo dobro in pijejo kot bojni petelin, in kadar bo potovanje končano, potem bodo stotine funtov šterlingov mesto stotin belšev v njihovih žepih. No, večim gre za rum in zabave, potem pa zopet na morje. Vendar to ni pot, po kateri jaz hodim. Jaz položim vse na stran, nekaj tukaj, nekaj tam in nikjer preveč, da ne bi vzbudil sumnje. Sedaj sem petdeset let star in ko se vrnemo s potovanja, postanem v resnici pošten gospod. Zadnji čas je že, praviš."

(Dalje prihodnjic.)

ADRIAN, W. VA.

Delavske razmere ne bomo opisovali, ker sedaj so povsod enako, slabi časi, trpljenje, krize, lakota izprti in same take stvari se pri tijo delavstvu na hrbet, sedaj pa nastane uprašanje ali je to tista demokracija katero so nam obljubovali v vojnem času. Če je potem je boljše, da odide in se nikdar več ne povrne. Kdo pa je tega kriv, mar nismo sami krivi velik del tega, to pa ker ni nobene sloge med nami. Omenim naj rojakom Slovencev se nudi sedaj zelo ugodna prilika postati samo svoji gospodarji. Prilika je tukaj, da si lahko kupimo premogorov, majna leži v izvrstnem industrijalnem okraju in je samo 52 milj dalje za oddajo premoga na trg in sicer v enem najboljših krajev v državi Ohio. Za ta premogorov zahtevajo samo \$38,000.00, takoj bi se moralo plačati le \$20,000.00 in ostalih \$18,000.00 pa bi se odplačalo v teku dveh let. Premog je 3 čevlje in 7 palcev visok, lep in čist, ter je samo 1 palec kamna vmes. Družba sedaj dela dvigalnik (dipel), električno napravo, parni kotel, železnico do rova, 8 konjičkov (Pony), 2 stroja za kopanje premoga, tračnice ima za v rovu dovolj za dva leti, umvalnico za premogarje, 3 stroje za čiščenje zrake (fan's) ena kovanjska hiša, lesenih podpor se ne rabi ker je streha nad premogom trdna skala, ni plina ne vode, rov je v ravni legi. Sedaj do 31 marea t. l. je družba vzela ven po 250 do 300 ton premoga dnevno. Rov je unijaki. Mi bi lahko napravili po 350 do 400 ton premoga na dan ali pa še več. 170 akrov je sedaj v najemu po 7c od tone in 190 akrov pa še lahko dobimo v najem. Kadar bi se skupno zbrali in organizirali ter zbrali glavničce bi šli skupno tja, da osebno vidimo premogorov in vso opravo (jaz in mojih pet tovarišev ki so privolji iti v to družbo smo že videli vse znotraj in zunanaj) potem si izberemo upravnika, blagajnika kateri bi moral dati poročstvo v svoti \$20,000.00 in potem pa pričnemo z delom (seveda takoj po končani stavki) za izgubo se nam ni bati ker mi bomo sami upravljali in delali vsa dela in bomo imeli plačo iz dveh strani to je zaslužek in profit. Nikdo pa naj si ne predstavlja, da bo takoj pričel vleči tisočake, ker začetek je povsod težaven, vendar pa bomo imeli vsaj stalno delo. Sedaj naj omenim še to, lahko se zbere skupaj 25 do 30 rojakov damo vsak po \$1000.00 potem pa takoj začnemo. Jaz ne zahtevam niti centa v naprej, mi plačamo ako se bomo organizirali direktno družbi, ali pa blagajniku katerega si izberemo med seboj. Za pojasnila pišite na moj naslov ali na Frank Nagode, Box 5, rodod Logačan, ali na Jos. Ruparčič box 308, Phillippi, W. Va. rodod iz Luškega potoka, ali na moj naslov jaz sem Ribničan. Frank Andošek, Box 81; Adrian, W. Va. (Advertisement)

POZOR ROJAKI, LEPA FARMA NA PRODAJ NA WILLARD, WISCONSIN. Lepa prilika se nudi Slovence, ki želi kupiti kmetijo na Willard, Wis., farma obsega 60 akrov, dve sobna hiša, les za štalo, kopan vodnjak 40 čev. globok in drži 18 čev. vode. 25 akrov je izčiščenega in zasejano s travo, 10 akrov je les in grmovje, 25 akrov je gozda trd les. 20 akrov je ograjeno z žico, 40 akrov je pa ograjeno od obeh strani. Za vsa pojasnila za ceno in drugo glede nakupa pišite na lastnika, naslov je: Frank Arko, e. o. Jacob Skals, Kerwatin, Minn. (Adv.)

Delavci brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Narodite se in širite svoje glasilo "Prosveta."

RAD BI IZVEDEL

za Jakob in Matija Glazar, prosim ju, naj se mi prigrasita, jaz sem se sedaj naselil tukaj in želim, ter prosim, da se osebno oglasita pri meni. Moj naslov je: John Glazar, P. O. Florene, Colo.

FARME NAPRODAJ

Proda se po niski ceni na lahke obroke ali za gotov denar, 137 akrov farma vse pod plugom. Dobra polslopa in veliko sadnega drevja, blizu mesta. Proda se za \$3,300. Oglasite ali pa pišite v angleškem jeziku na H. B. Proctor, 17 Washington St., Grand Haven, Mich. (Adv.)

Vabilo na veselico in zabavo katero priredi SLOVENSKI DRAMATIČNI IN PEVSKI KLUB "TRIGLAV" v iolski dvorani v Chisholm, Minn., v nedeljo, dne 23. aprila, t. l. ZAČETEK TOČNO OB 7:30 ZVEČER. Ker je to najbogatejši program kar je še bilo danih na Chisholmu, Minn., in ker je namenjen vsi čisti prebitekt te prireditve za preproste NARODNI DOM, upamo, da se bodo vse slavno občinstvo vdeležilo te prireditve. Naš klub se vam ujudno priporoča za obilni poset in vam zagotavlja dovolj zabave in zadovoljstva. VSPORED: Pozdravni govor. Nastop pevskih zborov. 1. Triglav..... Harm. (Jakob Aljaš)..... poje moški zbor. 2. Kadar Miado leto..... Harm. (Janez Laharnar)..... poje mešan zbor. 3. Nastopijo igralci: igra "Kavaliers življenje" v treh dejanjih — spisal F. S. Fintgar. A. (prvo dejanje igre). 4. Slavec..... Harm. (Marko Bajuk)..... poje mešan zbor..... 5. Drugo dejanje igre. 6. Luna sije..... Harm. (Flajšman)..... poje mešan zbor. 7. Tretje dejanje igre. 8. Lepa naša domovina..... Harm. (Rujačič)..... poje moški zbor. Vstopnina za moške 75c, ženske 50c, otroci 25c. Pridite vsi ob pravem času. Se priporoča ODBOR.

"111" cigarete 10¢ Dobre! Kupi te Cigarete in Prihrani Denar

PRAV GLASNI COLUMBIA MOČNI GRAMOFON. Cena za eno močno pero je \$30.00. Na dve pero..... \$35.00. Z vsakim gramofonom Vam damo za dar čisto zlato kravatno iglo vredno \$5.00, lenaki pa damo fino broško zastoni. To je prvi novi glasni Columbia gramofon in prave slovenske nove Columbia ploče, vsaka igra na obe strani, cena 75c, za ploče. Vsak gramofon in vsaka ploča je nova in ne obrabljena to garantiramo vsakemu. Mi smo edini pravi Columbia zastopniki za Columbia blago v Conemaugh. Ploče imamo v zalogi v vseh jezikih, pišite nam po brezplačni cenik. Blago pošljemo po Expressu prvi dan ko dobimo Vaše naročilo. Ako ni blago čisto in novo Vam vrnemo denar. Pazite, da kje ne kupite obrabljenega blago za novo. IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

F. M. Dostojevskij: BESI Roman v treh delih. Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.) Služba kakor tudi zakon poznata le eno središče, dve sta nemogoči... S čim ste me plačali? je vzkljnil dalje. "Najin zakon je obstojal zgolj v tem, da ste mi dokazovali ves čas, slehernu uro, kako ničevan sem, kako neumen in celo podel, jaz pa sem bil ves čas in slehernu uro poniževalno primoran dokazovati vam, da nisem ničevan niti ne bedak, in da vse strmi nad mojo plemenitostjo; mari ni to poniževalno za oba?" Tu je začel tako naglo in jezno tepati preprogo z obema nogama, da je bila Julija Mihajlovna primorana vstati s strogim dostojanstvom s svoje ležavke. Utihnil je takoj, ali zato je padel v čuvstvenost; ihtel je, da ihtel skoraj celih pet minut, zmerom bolj iz uma od globokega molčanja Julije Mihajlovne. Nazadnje je izgubil vso pamet in izdal svojo ljubosumnost na Pjotra Stepanoviča. Čuteč, da se je zaletel preko meje neumnosti, je ves pobesnel ter kričal, da "ne dovoli zametavati Boga", in raxpodi njen "neodpustni brezverski salon"; da je mestni poglavar celo dolžan verovati v Boga, kar "večja tuda za njegovo ženo", mladih ljudi da ne bo več trpel, "vi pa, milostljiva, bi morali že iz spodobnosti pobriniti se za moža in stati zanj, tudi če bi bil človek brez zmčnosti — kar pa jaz nikakor nisem! — ne pa da meravno zaradi vas vsi prezirajo, ker ste jih vi tako navdahnili!" Kričal je, da uniči žensko vprašanje, da izkadi ta sprad, da avkasto veselico v korist gournaut — vrag naj jih vzame! — še jutri prepove ter prvo guvernanto, ki jo sreča na vse zgodaj, "s kozakom" spodi iz gubernije. "Nalašč, nalašč!" je vpiskaval. "Ali veste, ali veste," je kričal, "da vaši nepridipravi hujskajo na fabriki in da mi je vse to znano? Veste, da nalašč razmetavajo proklamacije, na-laaš! Veste, da poznam imena štirih teh malopridnežev in blazin, zares blazinim!" Takrat pa je Julija Mihajlovna zljajet pretrgala molk ter izjavila strogo, da zlatavaj sama ve za te zločinske naklepe, in da je vse neumnost, ki jo le on preveč resno gleda; kar pa se tiče naga-jiveev, ne pozna le onih štirih, ampak vse (to se je slagala) zato pa že dolgo ne misli zblazneti, marveč zmerom bolj zaupa v svojo zdravo pamet in se nadeja priversti vse k spravljivemu koncu; vzpodbuditi hoče mladino, izpanctovati jo, razodeti jim nepriznakovano, da so njih nameni znani, nato pa jim pokazati cilje novega, razumnjčjega in čistejšjega delovanja. O, kaj se je zgodilo s Andrijem Antonovičem! Videl, da ga je Pjotr Stepanovič zopet namazal ter se debel ponorčeval nad njim, ker je odkril nji mnogo več in prej nego njemu, nazadnje pa je nemara Pjotr Stepanovič

sam glavni podpihvalec vseh zločinskih nakan, je kar podivjal: "Vedi, ti neumna, strupena ženska", je vzkljnil trgaje namah vse verige, vedil, da tvojega ničvednega ljubimes se to uro arctiram, zakujem v železje in vržem v kazemato, ali pa skočim tu, pred tvojimi očmi, skozi okno!" Julija Mihajlovna, zelena od jeze, je prestregla možovo tirado z dolgim, zvonkim grohotom, polnim prelivov in grevatov, čisto kakor v francoskem gledišču, ko se pariška koketka s stotisoč franki letne gaže smeje v obraz soprogu, ker se je drznil sumničjiti njeno zvestobo. Von Lembke je že skočil k oknu, ali zdajci je obstal kakor vkopan, prekrižal roke na prsih, bled ko mrlič, in zlovesčo pomermil grohotavko: "Veš kaj, veš kaj, Julija..." je izpregovoril z zadiračojem se, rotečim glasom: "veš, da sem res vstanu nekaj storiti?" Ko pa je odgovorila njegovim besedam z novim, še hujšim izbruhom grohota, je stisnil zobe, zastokal in mahoma planil — ne skozi okno, temveč v soprogo, in zavihtel pest nad njo! Ni je udaril, ne, trikrat ne; zato pa je izgubil še tisti trenotek. Ne čuteč nog pod seboj, je zbežal v svoj kabinet, kakor je bil, vrzel se oblečen na obraz v postlano mu posteljo, krčevito zavil vso glavo v rjuho in tako ležal par ur, brez spanja, brez misli, s kamnom na sren in topim, nepremičnim obupom v duši. Mučen, grozničen drget mu je stresal zdajpazdaj vse telo. V spominu so se mu bučile reči brez zveze in zmisla; zdaj se je domišljal stare stenske ure brez minutnega kazalca, katero je imel pred petnajstimi leti v Petrogradu, zdaj razposajenega uradnika Milleboisa, kako sta z njim enkrat v Aleksandrovske parku ujela vrabca, nato pa sta se spomnila, da je eden njiju dveh že kolegijaki asesor, ter se začela smejati, da ju je slišal ves park. Mislim, da je zadrževal okrog sedmih zjutraj, sam ne vedoč tega, in spal z naslodo, sanjaje prekrasno sanje. Ko se je zbudil nekako ob desetih, se je mahoma spomnil vsega; divjeje planil s postelje ter se krepko udaril z dlanjo po čelu; ne zajtrka, ne Blums, ne polici mojstra, ne uradnika, ki ga je pričel opomnit, da ga čakajo člani —akega odbora kot predsednika, ni sprejel to jutro; ničesar ni slišal, ničesar ni hotel razumeti, kakor nor je dirjal v ženino polovico hiše. Sofja Antonovna, starika iz dobre rodbine, ki je že dolgo živea pri Juliji Mihajlovni, mu je tam raztolmačila, da se je izvolila soproga že ob desetih odpeljati z veliko družbo v treh kočijah k Varvari Petrovni Stavrogini v Skvorošnike, ogledat prostor za nameravano prihodnjo veselico, ki naj bi se vršila čez štirinajst dni, in da sta se z Varvaro Petrovno že pred tremi dnevi tako domenili. Osupnjen po tej novici se je Andrej Antonovič vrnil v kabinet in nestrpnost ukazal zapreči; komaj je čakal voza. Njegova duša je blepela po Juliji Mihajlovni; le ozreti se nanjo, biti pet minut v njeni bližini; mogoče ga tudi ona pogleda; opazi ga, nasmehe se kakor nekdanj ter odpusti — oh!

(Dalje prihodnjic.)

Pošiljamo denar v staro domovino. Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na SLOVENSKO, HRVATSKO, DALMACIJO IN ISTRO. Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarstvo in Rumunsko. Jamljamo za vse poslani denar, enako kot pred vojno, da bodo hitro in točno izplačani. PRODAJEMO SIFKARTE NA VSE LINIJE. Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedlek in sobota do 5.30. KASPAR STATE BANK, 1900 Blue Island Avenue CHICAGO, ILL.